

“Ett opium för folket”

Publicerad: 05 August 2012

Den roll som religionen spelat genom mänsklighetens historia kan inte överbetonas. Den tycks aldrig försvinna och systematiska försök att avskaffa den från människors vardag har alltid misslyckats. Karl Marx och Friedrich Nietzsche är goda exempel på detta. För Marx var religionen “ett opium för folket” [1]I skriften Till kritiken av den hegelska rättsfilosofin och enligt Nietzsche “är Gud död” [2]Så talade Zarathustra, I:1. De rörde sig dock mot strömmen då de båda dog och blev till historia medan religionen lever vidare. Sigmund Freud och många andra positivisterna [3]Positivism (fr. positivisme), benämning på olika filosofiska riktningar som strävat efter att grunda tänkandet på “fakta”, det vill säga kunskap som baseras på sinneserfarenhet. ansåg att religionen stod för en omognad som vetenskapen skulle kunna övervinna [4]Armstrong, Karen (1999) A History of God, Vintage, s. 444.. Med tiden har dock detta påstående visat sig oriktigt. Ken Wilber (1949-), som av vissa anses vara en av de viktigaste tänkarna i vårt århundrade, förklarar:

Sociologer har länge förutspått att moderniteten helt enkelt skall sopa bort alla religioner då de antas basera sig på förmoderna och primitiva vidskepelser. Men likväl är den moderna världen fylld av religiösa rörelser som vägrar försvinna. [5]Wilber, Ken (2000) A Theory of Everything: An Integral Vision for Business, Politics, Science and Spirituality, Gateway, s. 133.

Karen Armstrong (1944-), författarinna inom komparativ religion, har också konstaterat att:

Även om många människor är antagonister upplever vi nu likväl en religiös väckelse. I motsats till sekuläristers förutsägelser under nittonhundratalets mitt kommer religionen inte försvinna. [6]Armstrong, Karen (2009) The Case for God: What Religion Really Means, Bodley Head, s. 9.

Idag hävdar darwinistiska neuroforskare och filosofer [7]Richard Dawkins, Daniel Dennett, Steven Pinker, Michael Shermer, Paul Kurtz för att nämna några. att sinnet, medvetandet och jaget enbart är biprodukter av hjärnans elektriska och kemiska processer och att religiösa, andliga och mystiska upplevelser (RSME:er) enbart är tillstånd i hjärnan eller vanföreställningar [8]Richard Dawkins har skrivit The God Delusion. orsakade av neural aktivitet [9]Det är värt att notera att Daniel C. Dennett som även om han är en evolutionär ateist och en stark förespråkare för naturalism har sagt att “människans förnuft inte är världsliga fysiska ... Fortsätt läsa. “Följaktligen menar dessa vetenskapsmän och filosofer att det inte finns någon andlig källa för RSME:er, det vill säga, de tror att den mänskliga hjärnan skapar dessa upplevelser och på så sätt skapar Gud.” [10]Beauregard, Mario & O’Leary, Denyse (2007) The Spiritual Brain: A Neuroscientists Case for the Existence of the Soul, HarperCollins, s. 289. Detta hävdar neurologen dr. Mario Beauregard i hans banbrytande verk The Spiritual Brain.

Beauregard och hans kollega Denyse O’Leary analyserade dessa påståenden i ljuset av neurobiologiska rön och kom till slutsatsen att “den transcendentala impulsen att komma i kontakt med Gud och den andliga världen är en av de mest grundläggande och starka krafterna i homo sapiens” och “av den anledningen pekar RSME:er på en grundläggande dimension av mänsklig existens”.

RSME:er "står i centrum för världens stora religioner" eller "är vanligt förekommande i alla kulturer" [11]Ibid: s. 290. Vissa religiösa sanningar är inte mottagliga för tillbakavisande genom "transcendentala kriterier", vilket innebär att avvisa religiösa sanningar genom ett antal axiom och ... Fortsätt läsa.

Religion visar inte bara på ett djupt psykologiskt behov utan, som William Hocking (1873–1966) från Harvard University betonar, också "en bestämd och oumbärlig social funktion" trots att "det inte finns en enad röst som säger vilken den funktionen är". [12]Hocking, (WE1923) olaglig Naturalizing of Religion, Journal of Religion, vol. 3, nr 6, (november), s. 566, University of Chicago Press.

Émile Durkheim (1858–1917) visar tydligt trots hans vacklande agnosticism i mästerverket *The Elementary Forms of the Religious Life* religionens funktion och nödvändighet i samhället. [13]Se Keenan, William (2002) *Post-Secular Sociology: Effusions of Religion in Late Modern Settings*, *European Journal of Social Theory*, 5, s. 280. Framför allt lät sig Durkheim övertygas av de observationer han gjorde att det fanns något "evigt i religionen" som var avsett att överleva de speciella symboler som det religiösa tänkandet successivt hade insvept i sig [14]Durkheim, E. (1915) *The Elementary Forms of the Religious Life*, trans. JW Swain. London: Allen & Unwin.. Även Darwin uttryckte hur smärtsamt det var att vända ryggen mot tron. I ett brev till J.D. Hooker skrev Darwin den 17:e juni 1868 nostalgiskt:

Jag är glad att du var på Messias. Det är något jag skulle vilja höra igen men jag förmodar att jag skulle finna min själ för uttorkad för att uppskatta den som i gamla dagar och då skulle jag känna mig väldigt platt; för det är ett otäckt hål att känna, som jag alltid gör, att jag är ett visset löv inför allt utom vetenskap. Det leder ibland till att jag avskyr vetenskapen. [15]Selected Letters of Charles Darwin: 1860–1870, redigerade av Frederick Burkhardt, Cambridge University Press, 2008, s. 198.

Många ateistiska evolutionister hävdar att religion är en evolutionär produkt och att man därför med rätta kan komma till slutsatsen att den är ett "evolutionärt väsen" som människan själv. Ibland betonar evolutionister att religionen, för att tala pragmatiskt, har utvecklats för att uppfylla viktiga sociala behov och därmed i stor utsträckning påverkat historien (till exempel den roll som protestantismen spelade under kapitalismens tillkomst). Men sådana evolutionister motsäger sig själva när de samtidigt skildrar religionen som en avvikelse, en abnormitet, en skadlig redundans eller ett skadligt epifenomen [16]Ett sekundärt fenomen som uppträder vid sidan av ett primärt fenomen. som måste utrotas, kvävas, eller åtminstone marginaliseras till det yttersta. Det är som att påstå att köttätare utvecklats naturligt men måste utrotas för att de är rovdjur (dvs. dödar andra organismer och livnär sig på dem) trots de katastrofala konsekvenser som deras utplåning skulle ha på ekosystemet. Än mer motsägelsefullt är deras påstående att dagens myter och vidskepelse är naturliga följder av den moderna människans växande medvetande, likväl kan de inte förklara varför myt och vidskepelse bör ses som onaturliga [17]Dawkins och hans förespråkare räds naturliga (adaptionistiska) förklaringar av religion därför att, genom att söka en naturlig grund för religionen, legitimerar adaptionister religions vikt ... Fortsätt läsa.

Källor:

Dr. Ash-Shehri, Abdullah S. The Only Way Out: www.islamhouse.com, 2014. Web. 7 apr 2014.

Muhammed Knut Bernström (2000), Koranens budskap. Simrishamn: Proprius

Fotnoter:[+]

Fotnoter:

↑1 I skriften Till kritiken av den hegelska rättsfilosofin

↑2 Så talade Zarathustra, I:1

↑3 Positivism (fr. positivisme), benämning på olika filosofiska riktningar som strävat efter att grunda tänkandet på "fakta", det vill säga kunskap som baseras på sinneserfarenhet.

↑4 Armstrong, Karen (1999) A History of God, Vintage, s. 444.

↑5 Wilber, Ken (2000) A Theory of Everything: An Integral Vision for Business, Politics, Science and Spirituality, Gateway, s. 133.

↑6 Armstrong, Karen (2009) The Case for God: What Religion Really Means, Bodley Head, s. 9.

↑7 Richard Dawkins, Daniel Dennett, Steven Pinker, Michael Shermer, Paul Kurtz för att nämna några.

↑8 Richard Dawkins har skrivit The God Delusion.

↑9 Det är värt att notera att Daniel C. Dennett som även om han är en evolutionär ateist och en stark förespråkare för naturalism har sagt att "människans förnuft inte är världsliga fysiska förhållanden" (Dennett, D. (1984) Elbow Room: The Types of Free Will Worth to Choose, Clarendon Press, London, s. 27).

↑10 Beauregard, Mario & O'Leary, Denyse (2007) The Spiritual Brain: A Neuroscientists Case for the Existence of the Soul, HarperCollins, s. 289.

↑11 Ibid: s. 290. Vissa religiösa sanningar är inte mottagliga för tillbakavisande genom "transcendentala kriterier", vilket innebär att avvisa religiösa sanningar genom ett antal axiom och uttalanden på vilka sådana sanningar inte är baserade. För att ge ett exempel skulle det vara som att mäta en cirkels omkrets med en linjal. I situationer där "transcendentala kriterier" inte är tillämpliga går det endast att förlita sig till erfarenhet och bedöma giltigheten av religiösa sanningar genom "immanenta kriterier". Här är domaren (som kan vara du eller jag) inte en basketdomare som dömer en fotbollsmatch. Det finns tillfällen där man för att förstå vad religion egentligen är (eller som Max Webers säger, uppnå "verstehen"), måste "leva" den och inte bara "tänka".

↑12 Hocking, (WE1923) olaglig Naturalizing of Religion, Journal of Religion, vol. 3, nr 6, (november), s. 566, University of Chicago Press.

↑13 Se Keenan, William (2002) Post-Secular Sociology: Effusions of Religion in Late Modern Settings, European Journal of Social Theory, 5, s. 280.

↑14 Durkheim, E. (1915) The Elementary Forms of the Religious Life, trans. JW Swain. London:

Allen & Unwin.

↑15 Selected Letters of Charles Darwin: 1860–1870, redigerade av Frederick Burkhardt, Cambridge University Press, 2008, s. 198.

↑16 Ett sekundärt fenomen som uppträder vid sidan av ett primärt fenomen.

↑17 Dawkins och hans förespråkare räds naturliga (adaptionistiska) förklaringar av religion därför att, genom att söka en naturlig grund för religionen, legitimerar adaptionister religions vikt och motiverar dess existens. Dawkins oroar sig för att troende ständigt förses med vetenskapliga argument för Guds existens. Adaptionister, för att ge läsaren ett hum om det hot de utgör mot Dawkins åsikter, "koncentrerar sig på de fördelar som följer med religion som ökad social sammanhållning och individuella förmåner som bättre fysisk, psykisk hälsa och ökad livslängd". (Sanderson: 2008, s. 141). Att räkna upp sådana "välsignelser" härrörande från religion är nästan detsamma som att säga att "trots de distinkta och tydliga extra egenskaper tillhörande religion... är religion, på vissa sätt, helt naturligt (Barrett: 2000, s.29, 33), så det är helt naturligt att vara religiös". När religionen ses som naturlig blir Dawkins åsikt svårare att försvara. För att inte låta motsägelsefull tillämpar Dawkins en annan taktik som skildrar religionen som ett fel begått av naturen. (Se Barrett, Justin L (2000) Exploring the Natural Foundations of Religion, Trends in Cognitive Sciences; vol 4, nr 1, Sanderson, SK (2008) Adaptation, Evolution, and Religion, Religion, 38: 141–156).